

Przykładowy scenariusz (konspekt) lekcji z zajęć praktycznych.

SCENARIUSZ/KONSPEKT LEKCJI Z ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

ROK SZKOLNY : .....

PROWADZĄCY ZAJĘCIA:.....

PRZEDMIOT: .....

KLASA: .....

LICZBA UCZNIÓW:.....

LICZBA GODZIN:.....

MIEJSCE ODBYWANIA ZAJĘĆ: .....

TEMAT JEDNOSTKI METODYCZNEJ: .....

TEMAT ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH: .....

CEL OGÓLNY ZAJĘĆ: .....

CELE OPERACYJNE: .....

- przykładowe cele operacyjne:

- uczeń omawia charakterystykę,
- uczeń wymienia składniki , dokonuje klasyfikacji, właściwości,
- uczeń klasyfikuje,
- uczeń charakteryzuje właściwości,
- uczeń wymienia etapy technologii (czyszczenie i smarowanie form, układanie zbrojenia, betonowanie, rozformowanie),
- uczeń stosuje przepisy bhp,
- uczeń posługuje się sprzętem murarskim,
- uczeń diagnozuje usterki występujące ...,
- uczeń diagnozuje nieprawidłowy stan ...,
- uczeń wypełnia zlecenie,
- uczeń przedstawić zlecenie klientowi,
- uczeń sporządzić kosztorys, przedstawić go klientowi,
- uczeń zamawia części,
- uczeń potrafi zorganizować stanowisko pracy,
- uczeń przygotowuje narzędzia, materiały eksploatacyjne,
- uczeń wykona naprawę,
- uczeń poznaje techniki ...,
- doskonalenie techniki.

Cele zajęć:

- poznawczy: zapoznanie uczniów z zasadą działania,
zapoznanie uczniów z techniką wykonywania,
zapoznanie uczniów z elementami i zespołami ,
zapoznanie uczniów z rodzajami występujących połączeń ,
zapoznanie uczniów z rodzajami obróbki oraz montażu prostych konstrukcji.
- kształcący: zrozumienie przez uczniów wpływu prawidłowej obsługi ...,
opanowanie umiejętności doboru parametrów,
opanowanie umiejętności mocowania przedmiotu obrabianego,
rozwijanie umiejętności lokalizowania i usuwania usterek,
- wychowawczy: uświadomienie występujących zagrożeń w czasie wykonywania
obsługi narzędzi oraz magazynów,
wdrażanie uczniów do samokontroli wykonanej pracy,
wiązania teorii z praktyką,
właściwej organizacji pracy,
przestrzeganie przepisów bhp
rozbudzenie u uczniów zamiłowania do pracy, dobrze zorganizowanej,
solidnej i wydajnej. Kształtowanie nawyku porządku na stanowisku pracy,
koleżeńskości, poczucia estetyki,

METODY REALIZACJI:

- wykład,
- instruktaż z pokazem,
- zajęcia wytwórcze,
- pogadanka,
- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia.
- Instruktaż, /wstępny, bieżący, końcowy/,
- wyjaśnianie,
- metoda problemowa,
- prace produkcyjne.

METODY NAUCZANIA:

poszukująca (analiza rysunku), praktyczna (ćwiczenia, działalność produkcyjna), pokaz.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- wykaz materiałów,
- wykaz narzędzi stosowanych w realizowanych zadaniach,
- wykaz maszyn stosowanych w realizowanych zadaniach,
- strój roboczy, rękawice ochronne,
- projekt techniczny, rysunki robocze, opisy zadań, instrukcje, normy przepisy, schematy
- konspekt,
- rysunek wykonawczy,
- podręcznik i tablice poglądowe,
- narzędzia,
- oprawki narzędziowe,
- maszyna,
- zestaw narzędzi,

- tablica,
- kreda,
- plansze;
- szablony sprawdzające do montażu podzespołów, elementów,
- rysunek wykonawczy,
- narzędzia pomiarowe.

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ:

- ćwiczenia zespołowe lub indywidualne.

Metody stosowane w praktycznym nauczaniu zawodu (na podstawie wykładu Pani dr Ewy Piotrowskiej – w ramach realizacji projektu unijnego „Kapitał Ludzki - Narodowa Strategia Spójności”)

Dydaktyka ostatnich lat wykazuje wyraźnie tendencje rozwojowe zarówno dzięki wymianie doświadczeń pedagogicznych, jak i wprowadzeniu komputera do procesu kształcenia.

Pojawiło się kilka nowych metod nauczania, takich jak gry psychologiczne, metoda przewodniego tekstu, metaplan itp. Zmieniają się funkcje i rola nauczyciela, „dydaktyka pamięci jest zastępowana dydaktyką myślenia”. Największy postęp nastąpił w zakresie metod problemowych.

Wynika to z faktu rozwoju teorii dydaktyki i potrzeb „naszych czasów”. Podział metod dydaktycznych według W. Okonia.

Na szczególną uwagę zasługuje rozwój metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego.

Wśród nich wyróżnia się najczęściej:

- pokaz z objaśnieniem,
- pokaz z instruktażem,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- ćwiczenia laboratoryjne,
- ćwiczenia produkcyjne,
- metoda projektów,
- metoda przewodniego tekstu itp.

Metody praktyczne odnoszą się nie tylko do zajęć praktycznych związanych z praktyczną nauką zawodu, ale że do przedmiotów teoretycznych zawodowych i ogólnokształcących, gdzie występują treści o charakterze praktycznym, np. zajęcia w pracowni gastronomicznej, lub zajęcia w laboratorium analizy żywności.

Metody stosowane w praktycznym nauczaniu zawodu Praktycy do podstawowych metod nauczania zawodu zaliczają:

1. Metodę pokazu,
2. Metodę ćwiczeń,
3. Metodę instruktażu,
4. Metodę pracy produkcyjnej (usługowej),
5. Metodę demonstrowania sposobów pracy i procesów produkcyjnych (usługowych).

F. Szlosek proponuje inną klasyfikację metod praktycznych, a mianowicie:

1. Pokaz sposobów pracy,
2. Pokaz procesów produkcyjnych,
3. Instruktaż,
4. Ćwiczenie,
5. Realizację zadań wytwórczych.

W dydaktyce tradycyjnej do najczęściej stosowanych metod w praktycznym nauczaniu zawodu zaliczamy:

- metodę pokazu,
- metodę ćwiczeń,
- metodę instruktażu,
- metodę pracy produkcyjnej,
- metodę demonstrowania sposobów pracy i procesów produkcyjnych.

Metoda pokazu

Metoda pokazu zaliczana jest do podstawowych metod poglądowych w procesie nauczania zawodu. Polega głównie na obserwacji, której towarzyszy komentarz słowny, czyli objaśnienie. Celem pokazu jest ukierunkowanie obserwacji oraz umożliwienie pełnej oceny obserwowanego zjawiska, przedmiotu lub procesu technologicznego. Metoda pokazu umożliwia uczniom bezpośrednią obserwację postawy roboczej, ruchów, czynności, zabiegów, operacji technologicznych itp. Metoda ta może być stosowana zarówno w warsztatach szkolnych, jak i w sali lekcyjnej czy w laboratorium.

Metoda ćwiczeń

Ćwiczenia to metoda kształcenia polegająca na samodzielnym wykonaniu przez uczniów ruchów roboczych, czynności, zabiegów i operacji technologicznych lub roboczych, uprzednio pokazywanych im przez nauczyciela zawodu.

Ćwiczenie polega na wielokrotnym wykonywaniu określonych czynności, których celem jest uzyskanie wyższej sprawności w działaniach umysłowych i praktycznych oraz rozwijanie aktywności sensomotorycznej uczniów. Metoda ćwiczeń może być wykorzystywana zarówno w czasie zajęć lekcyjnych w pracowniach i laboratoriach, jak i w warsztatach szkolnych.

Ćwiczenia wykonywane w toku zajęć praktycznych w warsztatach szkolnych polegają na wielokrotnym i świadomym powtarzaniu wykonywanych czynności w celu ukształtowania określonych umiejętności i sprawności manualnych, niezbędnych w biegłym wykonywaniu zawodowych zadań produkcyjnych lub usługowych.

Metoda instruktażu (wstępnego, bieżącego, końcowego)

W praktycznej nauce zawodu metoda instruktażu często towarzyszy metodzie pokazu i ćwiczeniom.

W metodzie pokazu jest to zwykle komentarz słowny wspierający pokaz, czyli werbalna instrukcja, zwana instruktażem, natomiast w ćwiczeniach jest to instruktaż jakichś czynności.

W dydaktyce kształcenia zawodowego przyjęto umowny podział instruktażu na wstępny, bieżący i końcowy.

Instruktaż wstępny jest to ogół czynności nauczyciela zawodu realizowany we wstępnej fazie zajęć praktycznych.

Instruktaż bieżący realizowany jest w czasie trwania zajęć i polega na sprawdzeniu przez nauczyciela, w jaki sposób poszczególni uczniowie realizują przydzielone zadania i czy prawidłowo zrozumieli instruktaż wstępny. W razie potrzeby nauczyciel powtarza lub uzupełnia treść instruktażu wstępnego.

Instruktaż końcowy polega na podsumowaniu pracy uczniów całej grupy ze szczególnym zwróceniem uwagi zarówno na osiągnięcia, jak i niedociągnięcia w pracy. Ważne jest, by te spostrzeżenia i uwagi były obiektywne i wyważone, a przede wszystkim, aby czynione były w formie życzliwej.

Metoda pracy produkcyjnej (usługowej)

Metoda pracy produkcyjno - usługowej zaliczana jest do podstawowych metod w praktycznym nauczaniu-uczeniu się zawodu. Polega ona na wykonywaniu przez uczniów różnego rodzaju prac użytkowych, których wykonanie przebiega według wcześniej ustalonego toku. Przebiega to zwykle w sposób następujący: po opanowaniu przez uczniów prostych czynności, zabiegów i operacji zawodowych w czasie ćwiczeń przeprowadzanych z zasady na przedmiotach użytkowych, stopniowo przechodzimy do wykonywania prac coraz bardziej złożonych, obejmujących wyuczone poprzednio czynności, zabiegi i operacje zawodowe.

Praca produkcyjna ma na celu nabywanie przez uczniów określonych umiejętności i sprawności manualnych, które kształtują się w wyniku wielokrotnego powtarzania celowych działań zawodowych. Przedmiotem pracy produkcyjnej jest zawsze konkretny wyrób lub określony zakres usługi. Podstawowym celem zajęć produkcyjnych jest wyrobienie nie tylko sprawności zawodowych, ale także dyscypliny technologicznej, poznanie norm czasowych i wymagań dotyczących jakości produkcji. Wyrób użytkowy jest w tym przypadku tylko środkiem, za pomocą którego realizujemy cel główny nauczania uczenia się.

Metoda demonstrowania sposobów pracy i procesów produkcyjnych (usługowych)

Metoda demonstrowania sposobów pracy może być stosowana zarówno w warsztatach szkolnych, jak i na stanowiskach dydaktyczno – produkcyjno - usługowych w zakładach pracy.

Celem metody demonstrowania sposobów pracy jest:

- zapoznanie uczniów z nowymi technologiami,
- zapoznanie z nowoczesną organizacją produkcji i pracą na określonych stanowiskach pracy,
- zapoznanie uczniów z urządzeniami produkcyjnymi

F. Szłosek proponuje jeszcze inną klasyfikację metod praktycznych, a mianowicie:

1. Pokaz z objaśnieniem (wyjaśnieniem),
2. Pokaz z instruktażem,
3. Ćwiczenia przedmiotowe,
4. Ćwiczenia laboratoryjne,
5. Ćwiczenia produkcyjne (wytwórcze),
6. Metoda projektów,
7. Metoda przewodniego tekstu.

Metoda przewodniego tekstu.

Praca nad rozwiązaniem postawionego zadania przebiega w sześciu fazach dotyczących:

1. zbierania i analizy informacji o podobnych rozwiązaniach;
2. planowania wykonania zadania;
3. ustalenia zgodności planowanej obróbki z możliwościami technicznymi pracowni lub warsztatu;
4. praktycznego wykonania zadania;
5. sprawdzenia poprawności wykonania ćwiczenia, kontroli wyników;
6. analizy sposobu wykonania pracy.

BIBLIOGRAFIA:

1. Dr Ewa Piotrowska – wykład w ramach realizacji projektu unijnego „Kapitał Ludzki - Narodowa Strategia Spójności”.
2. Ryszard Tuchliński - „Poradnik instruktora praktycznej nauki zawodu”.
3. Czarnecki K. „Rozwój zawodowy człowieka”.
4. Kupisiewicz C. „Podstawy dydaktyki ogólnej”.
5. Lis T. „Praca, chęć czy przymus”.
6. Smarzyński H. „Mistrz jako wychowawca i nauczyciel w zakładzie produkcyjnym”.